

Χαρασκευή, 29 Σεπτεμβρίου 2023

Φυσικά:

Γράψαμε διαγώνισμα

Ιστορία:

κεφ.5, Μεγάλες αλλαγές στη διοίκηση της αυτοκρατορίας (το μισό, δεξ Σημειώσεις)

Γλώσσα:

Επαναληπτικό φυλλάδιο (ασκ.3,4 και 5)

Λεξιλόγιο Ενότητας

Όνομα:.....

Ημερομηνία:

Διαγώνισμα (Ενέργεια)

1. Ένας γάτος παίζει μέσα στο σπίτι. Παρατήρησέ τον στις παρακάτω εικόνες.

Ποιας μορφής ενέργεια παίρνει στην πρώτη εικόνα τρώγοντας; _____

Σε ποια μορφή μετατρέπει ένα μέρος της ενέργειας αυτής στη δεύτερη εικόνα; _____

Σε ποια μορφή τη μετατρέπει στην τρίτη εικόνα; _____

2. Να ενώσεις τα σωστά:

Κινητική ενέργεια	•		•	Η ενέργεια που έχει ένα σώμα λόγω θέσης ή παραμόρφωσης
Δυναμική ενέργεια	•		•	Η ενέργεια που έχει ένα σώμα όταν κινείται
Χημική ενέργεια	•		•	Η ενέργεια που μεταφέρει το ηλεκτρικό ρεύμα
Ηλεκτρική ενέργεια	•		•	Η ενέργεια που είναι αποθηκευμένη στα μόρια των υλικών

3. Υπάρχει άραγε ενέργεια στα βιβλία που ο δάσκαλος έχει τοποθετήσει στο περβάζι της τάξης; Αν ναι ποια είναι αυτή;

4. Ένα κινητό τηλέφωνο χρειάζεται συχνή φόρτιση. Να περιγράψεις τις μετατροπές της ενέργειας που συμβαίνουν από τη φόρτισή του μέχρι τη χρήση του.

5. Βάζω Σ για το σωστό και Λ για το λάθος:

	Σ ή Λ
Η ενέργεια άλλοτε μειώνεται και άλλοτε αυξάνεται ανάλογα με τη χρήση	
Σε κάθε ενεργειακή μετατροπή ένα μέρος της ενέργειας μετατρέπεται σε φωτεινή	
Τις διάφορες αποθήκες ενέργειας τις ονομάζουμε μορφές ενέργειας	
Όταν κοιμόμαστε ο οργανισμός μας δε χρειάζεται ενέργεια	
Το πετρέλαιο είναι μία αποθήκη ηλεκτρικής ενέργειας	

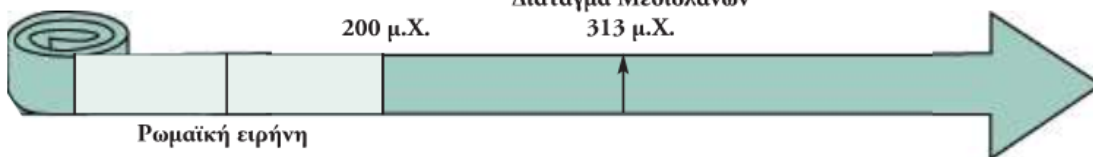
Η ρωμαϊκή αυτοκρατορία μεταμορφώνεται

B

5. Μεγάλες αλλαγές στη διοίκηση της αυτοκρατορίας

Τον 3ο αιώνα μ.Χ. την αυτοκρατορία κλονίζουν εσωτερικά και εξωτερικά προβλήματα. Ο Διοκλητιανός εφαρμόζει την τετραρχία για τη σωτηρία της. Το διάταγμα της ανεξιθρησκίας δίνει λύση στις θρησκευτικές διαμάχες.

Γέννηση Χριστού

Η περίοδος ακμής της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας κράτησε περίπου δύο αιώνες (1ο και 2ο μ.Χ.). Από τις αρχές του 3ου αιώνα μ.Χ. όμως, τη μακρόχρονη ρωμαϊκή ειρήνη άρχισαν να κλονίζουν εσωτερικά και εξωτερικά γεγονότα, που απείλησαν ακόμη και τη διάλυση του κράτους. Συγκεκριμένα:

- **Γειτονικοί λαοί**, οι **Γότθοι** στον βορρά και οι **Πέρσες** στην ανατολή, παραβίαζαν τα σύνορα, ληματούσαν τις ακριτικές επαρχίες και έκλειναν τους δρόμους του εμπορίου.
- **Ο στρατός είχε γίνει παντοδύναμος**. Οι στρατιωτικές δυνάμεις, αντί να φρουρούν τα σύνορα, στασίαζαν ή συγκρούονταν μεταξύ τους και συχνά όριζαν ή καταργούσαν τους αυτοκράτορες.
- Κάποιες **ακριτικές επαρχίες** της Ανατολής αποσχίστηκαν από την αυτοκρατορία και έκαναν δικά τους κράτη.
- Οι **σκληροί διωγμοί κατά των Χριστιανών** προκαλούσαν τη δυσαρέσκεια των πιστών της νέας θρησκείας για το ρωμαϊκό κράτος και έντονο διχασμό ανάμεσα σε αυτούς και τους οπαδούς των άλλων θρησκειών.

Γεγονότα που κλόνισαν την αυτοκρατορία

Γότθοι και Πέρσες

Ο αυτοκράτορας **Διοκλητιανός** προσπάθησε να αντιμετωπίσει αυτά τα προβλήματα με το σύστημα της **τετραρχίας**. Χώρισε δηλαδή την αυτοκρατορία σε τέσσερις μεγάλες περιφέρειες, δύο στην Ανατολή δύο στη Δύση, και όρισε για καθεμιά τον δικό της άρχοντα, με αυξημένες εξουσίες.

Το σύστημα αυτό επανέφερε ηρεμία και τάξη στο εσωτερικό του κράτους και ασφάλεια στα σύνορα από τις εχθρικές επιδρομές.

Ο Διοκλητιανός και το σύστημα της τετραρχίας

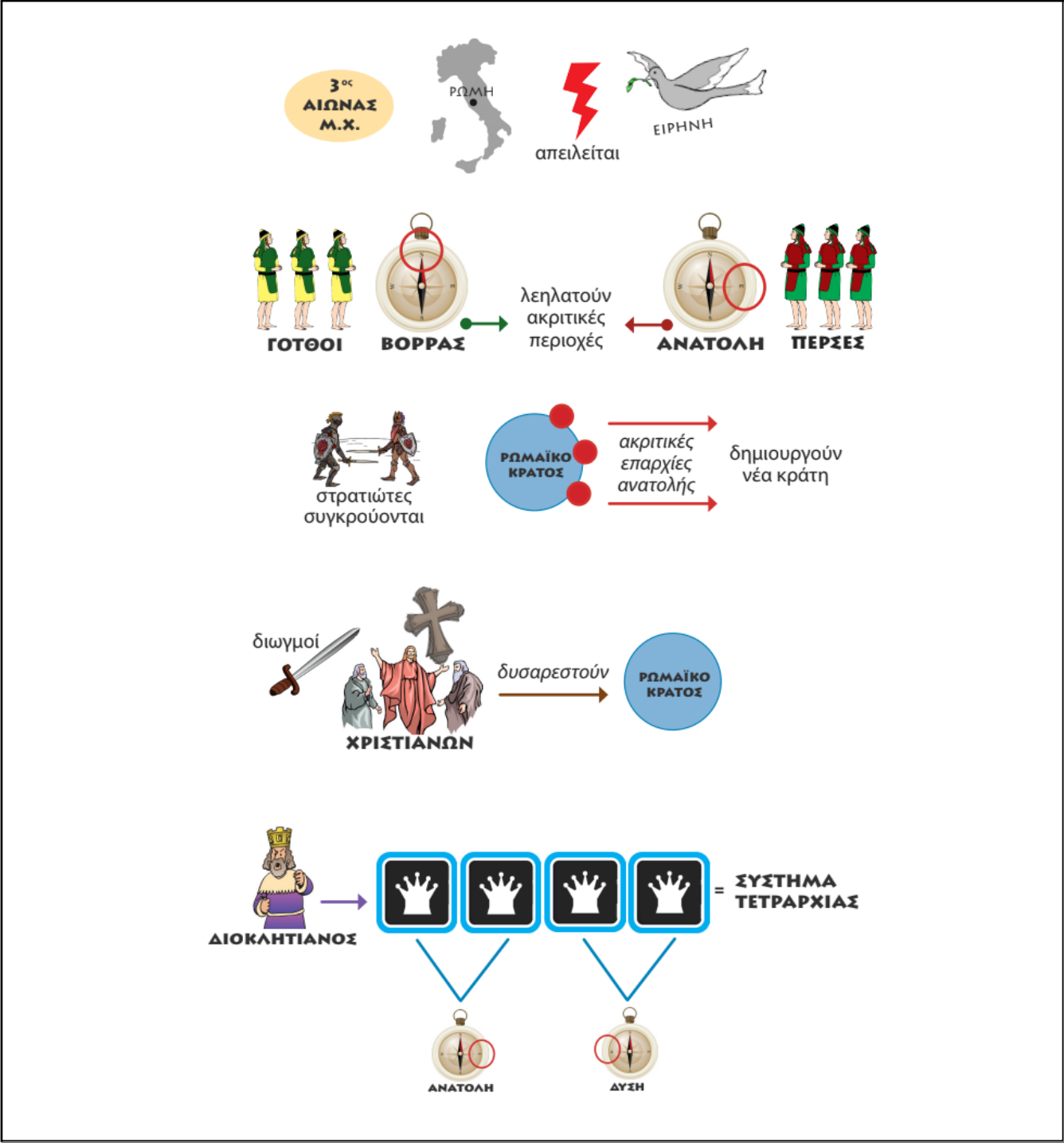

αυτοκράτορας
Διοκλητιανός

Οι άρχοντες των 4 μεγάλων περιφερειών:

Ερωτήσεις Κατανόησης

- ☐ Τι απείλησαν τα εσωτερικά και εξωτερικά θέματα και πότε;
- ☐ Ποιοι λαοί ήρθαν από το Βορρά και ποιοι λαοί από την Ανατολή;
- ☐ Τι έκαναν αυτοί οι λαοί;
- ☐ Ποια ήταν η στάση του στρατού;
- ☐ Τι έκαναν οι ακριτικές επαρχίες της Ανατολής;
- ☐ Ποιους δυσaráεστησαν οι διωγμοί κατά των Χριστιανών και αυτό τι προκάλεσε;
- ☐ Τι έφτιαξε ο αυτοκράτορας Διοκλητιανός και για ποιο λόγο;
- ☐ Τι ήταν το σύστημα της τετραρχίας;

Όνομα:

Ημερομηνία:

Γλώσσα Ε' Δημοτικού

Ερωτήσεις:

1. Να εντοπίσεις τα χρονικά επιρρήματα.

Ευαγγελικό
της ενότητας:
Ο φίλος μας
τα υπερβάλλον

Κάποτε ήταν ένας λύκος πολύ πεινασμένος. Τριγυρνούσε εδώ κι εκεί ψάχνοντας για τροφή. Έπειτα από πολλή ώρα έφτασε σ' ένα αγροτόσπιτο. Άκουσε κάποιον να μαλώνει ένα παιδί και να του λέει ότι αν δε σταματήσει να κλαίει θα το δώσει αμέσως στο λύκο. Μειδιάς χάρηκε ο λύκος! Ξαφνικά βρήκε τροφή! Έτσι, αποφάσισε να περιμένει. Οι ώρες κυλούσαν αργά. Ύστερα από λίγο ακούει πάλι ο λύκος να λένε: "Αν έρθει εδώ ο λύκος, παιδάκι μου, θα τον διώξουμε!". Τότε ο λύκος έφυγε γρήγορα μονολογώντας: "Οι άνθρωποι άλλα λένε κι άλλα κάνουν!".

Μύθος του Αισώπου

Διασκευή

Χρονικά επιρρήματα:

2. Συμπλήρωσε τον παρακάτω πίνακα, κάνοντας χρονική αντικατάσταση.

ΑΥΤΟΙ

ΑΥΤΟΣ

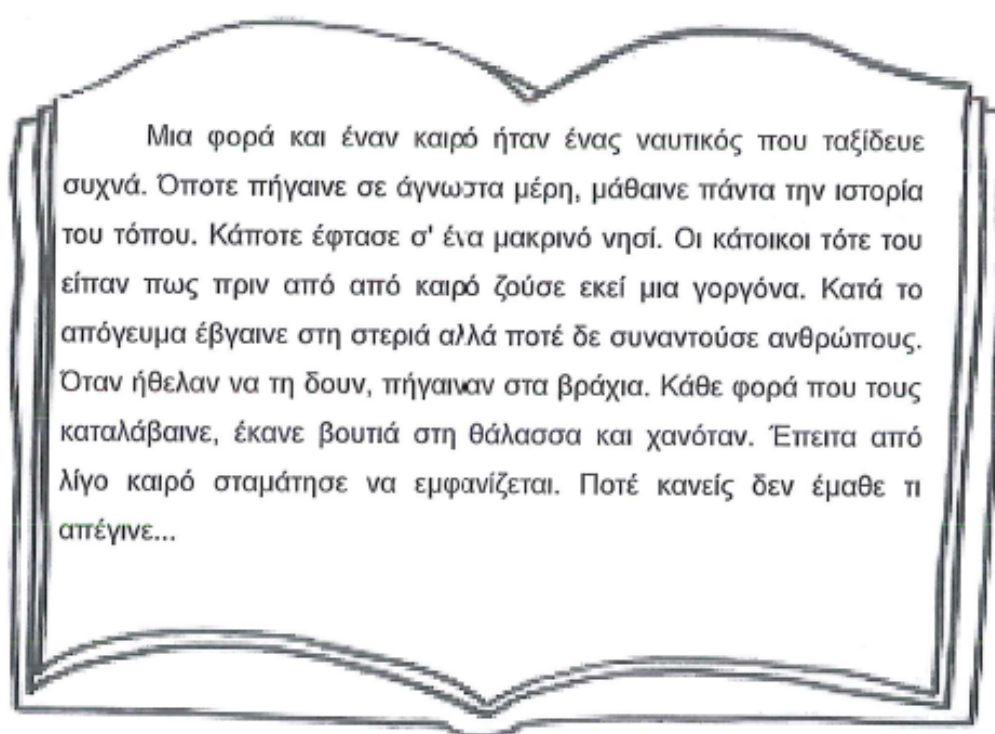
Ενεστώτας	ταξιδεύουν	ζεσταίνεται
Παρατατικός	ταξίδευαν	ζεσταινόταν
Εξακολουθητικός Μέλλοντας	θα ταξιδεύουν	θα ζεσταίνεται
Αόριστος	ταξίδεψαν	ζεστάθηκε
Συνοπτικός Μέλλοντας	θα ταξιδέψουν	θα ζεσταθεί
Παρακείμενος	έχουν ταξιδέψει	έχει ζεσταθεί
Υπερσυντέλικος	είχαν ταξιδέψει	είχε ζεσταθεί
Συντελεσμένος Μέλλοντας	θα έχουν ταξιδέψει	θα έχει ζεσταθεί

3. α) Να σχηματίσεις σύνθετες λέξεις με πρώτο συνθετικό τη λέξη **οίκος**.

β) Να σχηματίσεις σύνθετες λέξεις με δεύτερο συνθετικό τη λέξη **λόγος**.

4. Στο παρακάτω παραμύθι υπάρχουν πολλά επιρρήματα, χρονικές προτάσεις καθώς και φράσεις που δηλώνουν χρόνο. Να τα υπογραμμίσεις.

5. Συμπλήρωσε τα κενά των λέξεων.

Πριν από μια εβδομάδα επισκεφτήκαμ... ένα περιβαλλοντικό πάρκο. Όλοι μας το βρήκαμ... πολύ ενδιαφέρον. Στο πάρκο υπήρχαν πινακίδες που έγραφαν: "Μη ρυπαίνεται... το περιβάλλον", "Απαγορεύεται... το άναμμα φωτιάς στο δάσος", "Να αγαπάτ... τη φύση". Από τότε σκέφτομ... συνέχεια ότι πρέπει να προσέχουμ... το περιβάλλον γιατί πρόκειται... για το σπίτι μας.

Λεξιλόγιο 1ης ενότητας

Ο φίλος μας το δάσος

θροίζω: ο ήχος που δημιουργεί ο αέρας καθώς φυσά ανάμεσα από τα φύλλα των δέντρων. || *Θροίζει ελαφρά η φύση της.*

νιφάδα: **1.**το καθένα από τα μικρά, πεπλατυσμένα και σε κρυσταλλική κατάσταση κομμάτια του χιονιού που πέφτει: *Το χιόνι πέφτει σε χοντρές και πυκνές νιφάδες. Ο αέρας έκανε τις νιφάδες να χοροπηδούν σαν τρελές.* **2.** καθένα από τα μικρά κομμάτια, βιομηχανικά αποξηραμένων τροφών, που μοιάζουν στο σχήμα με νιφάδες: *Πουρές σε νιφάδες. Νιφάδες δημητριακών / καλαμποκιού.*

εφήμερος -η -ο: **1.**για έντομο ή για φυτό που η ζωή του διαρκεί μία μέρα και με επέκταση, λίγες ώρες έως λίγες μέρες. || (ως ουσ.) το εφήμερο. **2α.** (μτφ., με υπ. αφηρ. ουσ.) που, εξαιτίας της φύσης του ή του χαρακτήρα του, δεν μπορεί να διαρκέσει πολύ (για να δηλώσουμε τη ματαιότητα των πρόσκαιρων): *Η ζωή είναι εφήμερη, δεν είναι αιώνια. Η δόξα περνάει, είναι εφήμερη. Μη ζητάς εφήμερες χαρές. Εφήμεροι έρωτες.* **β.** (ως ουσ.) **β1.** το εφήμερο, η ιδιότητα του εφήμερου: *Το εφήμερο των απολαύσεων.* **β2.** τα εφήμερα, εφήμερες απολαύσεις, χαρές: *Μη θυσιάζεις τα αιώνια για τα εφήμερα.*

δειλινό το: το χρονικό διάστημα λίγο πριν ή λίγο μετά τη δύση του ηλίου: *Ένα ωραίο ανοιξιάντικο ~. Κατά το ~ φύγανε όλοι.*

αφύσικος -η -ο: που υπάρχει, συμβαίνει ή εξελίσσεται σε αντίθεση με τους φυσικούς νόμους, που είναι διαφορετικός από ό,τι συμβαίνει συνήθως ή κανονικά. ANT φυσιολογικός: *Αφύσικη σωματική διάπλαση. Οι συνεχείς βροχές είναι ένα αφύσικο για την εποχή φαινόμενο. ~ καιρός, παράξενος. Αφύσικο μέγεθος, υπερβολικά μεγάλο.*

ρυάκι το: μικρό αυλάκι νερού, συνήθ. από φυσική πηγή: *Σταματήσαμε να φάμε δίπλα στο ~. Το ~ που είχαμε δει να ξεκινάει από την πλαγιά του βουνού είχε γίνει ένας μικρός χειμάρρος.*

Η φίλη μας η θάλασσα

διαρροή η: το αποτέλεσμα του διαρρέω. **1.** διαφυγή, απώλεια υγρού ή αερίου από έναν κλειστό χώρο, εξαιτίας κάποιας τεχνικής βλάβης: ~ νερού από το υδραυλικό σύστημα. *Νότισε ο τοίχος από ~. Έγινε ~ γκαζιού. Ανίχνευση της διαρροής.* **2.** (μτφ.) γνωστοποίηση απόρρητων στοιχείων, πληροφοριών κτλ. χωρίς τη θέληση του άμεσα ενδιαφερομένου: *Έγινε ~ απόρρητων εγγράφων / πληροφοριών. Αναζητείται ο υπεύθυνος της διαρροής.* **3.** (μτφ., για πρόσ.) **α.** απομάκρυνση από ένα χώρο, στον οποίο βρίσκεται κάποιος μαζί με άλλους: *Δυστυχώς είχαμε πολλές διαρροές πριν από το τέλος της ομιλίας.*

δεξαμενόπλοιο το: πλοίο εφοδιασμένο με ειδικές δεξαμενές για τη μεταφορά πετρελαίου· πετρελαιοφόρο, τάνκερ.

πετρέλαιο το: ορυκτός υδρογονάνθρακας σε υγρή μορφή που αποτελεί μια από τις κυριότερες πηγές ενέργειας: *Κοιτάσματα πετρελαίου. Εξαντλούνται τα κοιτάσματα πετρελαίου. Αντληση πετρελαίου. Διυλιστήρια πετρελαίου. Λάμπα πετρελαίου.*

πετρελαιοκηλίδα η: ποσότητα πετρελαίου που έχει απλωθεί στην επιφάνεια της θάλασσας ή λίμνης ύστερα από διαρροή· κηλίδα πετρελαίου.

ρύπανση η: το αποτέλεσμα του ρυπαίνω και ειδικότερα η παρουσία στη φύση, σε μεγαλύτερο βαθμό από τον κανονικό, ουσιών που είναι βλαβερές για τον άνθρωπο και για τους άλλους ζωντανούς οργανισμούς: *Η ~ του περιβάλλοντος / της ατμόσφαιρας / των θαλασσών / των λιμνών.*

πυρετώδης -ης -ες **1.** που είναι πολύ έντονος: ~ δραστηριότητα. *Πυρετώδεις προσπάθειες / προετοιμασίες.*

πλωτός -ή -ό **1.** που πάνω του μπορεί κάποιος να πλεύσει: *Ο Δούναβης είναι ~ ποταμός.* **2.** που πλέει, που επιπλέει στο νερό: *Πλωτή εξέδρα / γέφυρα / δεξαμενή. Πλωτό νοσοκομείο / εστιατόριο, που είναι εγκατεστημένο πάνω σε πλοίο. Πλωτά μέσα.*

Ο φίλος μας ο άνεμος

αντικρίζω: 1. βλέπω κτ. ή κτ. συνήθ. απέναντι: *Όταν αντίκρισε το θερίο, πάγωσε από το φόβο του. Ντρέπομαι να σε αντικρίσω στα μάτια.* α. (σπάν.) συναντώ κτ. ή κτ.: *Μόλις αντικρίστηκαν, άρχισαν τις βρισιές.* β. (λογот.) αντιμετωπίζω κτ. ή κτ.: *Αντίκρισε με θάρρος τον εχθρό / τη φουρτούνα / τον κίνδυνο.* 2. (σπάν. για πργ.) είμαι στραμμένος, έχω θέση με θέα προς κάποια κατεύθυνση· βλέπω: *Η κορυφή του Ολύμπου αντικρίζει ολόκληρο το θεσσαλικό κάμπο. Το παράθυρο φέρνει κρύο γιατί αντικρίζει το βοριά.*

ύψωμα το: I. γενική ονομασία για χαμηλά συνήθ. εξάρματα του φλοιού της γης (γήλοφοι, λόφοι κτλ.): *Ο στρατός κατέλαβε τα γύρω υψώματα. Τα υψώματα του Γκολάν.* II. (εκκλ.) το αντίδωρο από το κέντρο του πρόσφορου, που έχει τη σφραγίδα με το Σταυρό.

αυθόρμητος -η -ο: 1. (για πρόσ.) που ενεργεί ή εκδηλώνεται με δική του παρόρμηση, που δεν παρακινείται από άλλους: ~ *χαρακτήρας.* 2. (για πράξη, ενέργεια κτλ.) που γίνεται χωρίς προηγούμενο σχεδιασμό ή υπολογισμό των αποτελεσμάτων του: *Αυθόρμητη ενέργεια / κίνηση / απάντηση / διαδήλωση.*

εργόχειρο το: χειροτέχνημα, κυρίως το κέντημα, με την κατασκευή του οποίου ασχολούνται συνήθ. οι γυναίκες: *Όπου πάει παίρνει και το ~ μαζί της.*

ανεμόδαρτος -η -ο: που τον χτυπούν ισχυροί άνεμοι· ανεμοδαρμένος: *Ανεμόδαρτοι βράχοι.*

κακοκαιρία: η κακή καιρική κατάσταση, οι άσχημες μετεωρολογικές συνθήκες που εκδηλώνονται με βροχές, χιονοπτώσεις, θύελλες, τρικυμίες κτλ.: *κακός καιρός.* ANT καλοκαιρία: *Το φετινό χειμώνα είχαμε πολλές κακοκαιρίες. Το μετεωρολογικό δελτίο προβλέπει για σήμερα ~ σε ολόκληρη τη χώρα, από αύριο όμως θα αρχίσει σταδιακή βελτίωση από τα δυτικά.*

επένδυση η: I. κάλυψη της επιφάνειας ενός στερεού αντικειμένου με άλλο στερεό υλικό για ενίσχυση, προφύλαξη ή διακόσμηση και ιδίως η σχετική κατασκευή: *Τοίχος με μαρμάρινη / ξύλινη ~. Ξύλινο άγαλμα με ~ από χρυσάφι κι ελεφαντόδοντο.* II. (για ρούχο) επένδυση, κυρίως εσωτερική: *Μπουφάν / παλτό με γούνινη ~.* III. (μτφ.): *Μουσική ~,* η μουσική που συνοδεύει μια κινηματογραφική ταινία, τηλεοπτική σειρά κτλ. II. διάθεση ενός χρηματικού ποσού για: α. ίδρυση, επέκταση ή λειτουργία μιας οικονομικής επιχείρησης: *Κάνω ~, επενδύω. ~ κεφαλαίων στη γεωργία / βιοτεχνία / βιομηχανία. Το κόστος μιας επένδυσης. Ιδιωτικές / δημόσιες επενδύσεις. Πρόγραμμα / προϋπολογισμός των δημόσιων επενδύσεων. Δεν υπάρχει οικονομική ανάπτυξη χωρίς επενδύσεις. ~ σε ανθρώπινο δυναμικό, για επαγγελματική εκπαίδευση.* II το επενδυμένο κεφάλαιο: *Η αποδοτικότητα μιας επένδυσης.* β. αγορά μη καταναλωτικού αγαθού με στόχο όχι τόσο επιχειρησιακό όσο αποταμιευτικό: *Η αγορά χρυσού είναι ~;*